

Az egyesület 1999–2000. évi céljait egyfelől az iménti kritikából kiindulva, illetve a szakma objektív szükségleteit figyelembe véve fogalmazták meg. Nevezetesen:

- Kerekasztal rendezése az Országos Tudományos-Műszaki Információs Rendszer szerkesztői-kiadói munkájáról.
- Az egyesület regionális fiókhálózatának megszervezése a regionális információs központok bázisán.
- Az egyesület tematikus szekcióinak aktivizálása az egyesületi konferencián való fellépés megkövetelése révén.
- Tájékoztató akciók megtervezése annak érdekében, hogy a szakemberek és az egyetemi-főiskolai hallgatók korszerű ismeretek birtokában legyenek a világ információkészletei és igénybevételük felől.

- Javaslattétel az információs dolgozók társadalmi-szakmai minősítésére.
- Javaslattétel a kis példányszámú kiadványokról való tájékoztatás megjavítására, illetve az egyesület e feladatban való részvételére.
- Az egyesület vezetőségének gyakrabbi összehívása.
- Az egyesület 4. konferenciájának megrendezése.

/GERASIMOV, B. M.: O rabote Asociacii informacionnyh rabotnikov v 1998–1999 gg. = Naučno-tehničeskaâ informaciâ, 1. ser. 1. sz. 2000. p. 44–45./

(Futala Tibor)

Miként vélekednek a szentpétervári kutatók a biblio- és tudománymetriai vizsgálódásokról?

Az információs szolgáltatásként felfogott biblio- és tudománymetriai vizsgálatok eredményeinek a kutatói közösségekben történő fogadtatásáról eddig nem készültek felmérések és elemzések. Ezért megkülönböztetett szakmai érdeklődésre számíthat az, hogy a közelmúltban Szentpétervárott (kérdőíves módszerrel) 294 tudományos kutatótól (konkrétan: 86 fizikustól, 42 valamilyen műszaki tudományt művelőtől, 29 vegyészről, 24 orvostól, 21 matematikustól és 61 társadalomtudóstól) tudakolták meg, hogy miként vélekedik az efféle vizsgálatokról és az általuk produkált eredményekről.

A beérkezett válaszok tüzetes elemzéséből (ennek más és más számszerű összefüggéseit referátumunk forráscikke teljes egészükben közli) az alábbi következtetéseket lehet levonni:

1. E vizsgálódások és eredményeik iránt a megkérdezettek többsége (négyötöde) kisebb-nagyobb intenzitású érdeklődést tanúsít. A legérdeklődőbbeknek a biológusok, vegyészek és fizikusok bizonyultak, a kevésbé érdeklődők között a műszakiak dominálnak. Mindennek nyomán jogosan állítható, hogy ez az elemző tevékenység az információs szolgáltatások perspektivikus válfajává válhat, ha közkeletűvé tételét megfelelő – egyre több tudományterületre kiterjedő – aktivitás alapozza meg.
2. A biblio- és tudománymetriai vizsgálatok iránti érdeklődés attól függ, hogy a kutatók mennyire

vannak tisztában a szolgáltatás lehetőségeivel, továbbá mennyire ismerik az e téren született eredményeket. A kutatók reflexióiból kiindulva megállapítható: a szentpétervári (s ha reprezentatívnek fogadjuk el a mintát: az oroszországi) kutatók mindenestre hajlamosak mind a lehetőségek, mind pedig az eredmények módszeres megismerésére.

3. Különösen fontos és jó példával szolgáló tény, hogy az elmélyült információs kultúrával rendelkező, és az informálódásban (gyakorta éppen a könyvtárak és a tudományos-műszaki tájékoztatási szervezetek működése által) bizonyos kedvezményekhez is jutó kutatók egytől egyig intenzíven érdeklődnek a biblio- és tudománymetriai vizsgálatok eredményei iránt.
4. A nemzetközileg is számottevő tudományos teljesítményekre és a kutatói közösségekben nemzetközi elismerésre törekvő kutatók közvetlenül is érdekeltek a biblio- és tudománymetriai vizsgálódások eredményeiben. Ez a trend ugyancsak szép jövőt – kiterjedtebb fogyasztói-használói kört – prognosztizál ennek a korszerű, az orosz tudományosságot a világ tudományosságába szervesen integrálni segítő információs szolgáltató válfajnak.
5. A felmérés keretében hangoztatott tematikabővítési kívánalmak ugyancsak valószínűsítik a biblio- és tudománymetriai vizsgálatok kibővítését. Ezeknek azért lehet majd megfelelni, mivel

a számítógépi és távközlési háttér folyvást erősödik, beleértve az általa tartalmazott információk mennyiségét és mind árnyaltabb feldolgozottságát.

/ZUS'MAN, O. N.: Naučnye sotrudniki kak potrebiteli rezul'tatov bibliometričeskih (naukometričeskih) issledovanij. = Naučno-tehničeskâ informaciâ, 1. ser. 3. sz. 2000. p. 11–17./

(Futala Tibor)

Kétségbeejtő helyzetben Oroszország vidéki egyetemi könyvtárai

Az Oroszországi Föderáció területén 1920 és 1992 között 37 klasszikus értelemben vett egyetem és ugyanannyi egyetemi könyvtár működött, közülük 35 vidéken (12 az autonóm köztársaságokban, 7 az ország központi területén, 6 a Volga-melléken, 10 a Távol-Keleten). 1992-ben a korábbi főiskolák egyetemekké minősítésével 97-re nőtt az egyetemek és könyvtárai száma. Ez a „rangemelő” intézkedés balszerencsés volt mind a klasszikus egyetemek, mind könyvtárai számára, ui. a költségvetés egyetemi rovata, miközben nem nőtt összességében, végletesen elaprózódott.

A vidéki egyetemek és könyvtárai 1995 óta – mondhatni – nyomorognak. A könyvtáros munkatársak bérezése szegénytelenül alacsony (van, ahol a személyzetet egyszerűen elbocsátották, és a hallgatókra bízta a kölcsönzést), az állománygyarapítás minimális, a folyóirat-járatás – 1980-hoz képest – tizedére csökkent. Ezzel szemben nőtt az olvasók száma, minthogy egyre kevesebb értelmi-

ségi tudja megvásárolni a számára szükséges alapvető műveket, illetve járni a szakmájába vágó legfontosabb folyóiratokat. A könyvtárak egy-egy példányos új beszerzéseire hatalmas nyomás nehezedik. Nincs mód arra, hogy e könyvtárak kiteljesítetten éljenek a fizetett köteles példány biztosításának lehetőségeivel. Sőt: még a könyvtárközi kölcsönzés is lehetetlenné vált a postai költségek magas volta, illetve az e célra szolgáló előirányzatok hiánya miatt.

Nincs pénz új épületek – olvasói terek és raktárak – építésére, még a régiek karbantartására sem, amelyek közül nem is egy életveszélyes állapotban van. Több könyvtár kért és kér támogatást a lakosságtól, és mind több szolgáltatásáért szed térítést.

/ARTISEVIČ, V. A.: Biblioteki provincial'nyh universitetov Rossii. = Naučnye i tehničeskije biblioteki, 7. sz. 1999. p. 53–55./

(Futala Tibor)

Tudományos-műszaki tájékoztatási szindróma Lengyelországban

A fejlett nyugati államokban a 60-as és a 70-es évektől kezdve hatalmas összegekkel támogatták a tudományos-műszaki tájékoztatást. Azóta is állami-kormányzati kötelezettségnek tekintik e munka és az általa produkált szolgáltatások kiemelt kezelését, nem utolsósorban a szüntelenül modernizálendő technika előteremtését a meghatározó intézmények és szolgáltatások számára.

Lengyelországban ezzel szemben soha nem jutott elég pénz a tudományos-műszaki tájékoztatás megfelelő „kistafirozására”. Elképzelések és elhatározások ugyan voltak a munka rendszerbe

szervezésére (vö. a SINTO terveivel), eredmények is születtek e téren, ezek azonban nem voltak átütőek. A lengyel ipar inkább licencek és know-how-k vásárlására állt rá, s kevésbé érdeklődött a tudományos-műszaki információk hasznosításából is keletkező hazai fejlesztések megvalósítása iránt. A társadalmi-gazdasági fordulat következményeként még az is kiöntetett a „fürdővízzel együtt”, ami korábban jó volt, többé-kevésbé megbízhatóan működött. Az országban egyoldalú volt a nyugati tájékoztatási politika olvasata: csak a „mindenki felelős a maga informáltságáért” vonatkozásokra koncentrált.